

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 25.10.2013
Vår referanse: 13/16587
Deres referanse:

Høringssvar - ny statlig planbestemmelse for lokalisering av kjøpesentre og handel

Vi viser til brev datert 3.9.2013 fra Miljøverndepartementet angående høring og offentlig ettersyn av ny statlig planbestemmelse for lokalisering av kjøpesentre og handel.

Statens landbruksforvaltning har følgende merknader til høringforslaget:

Ivaretagelse av jordbruksarealene er avgjørende for nasjonal matsikkerhet, og for å nå målsetningen om at matproduksjonen skal øke i takt med befolkningsveksten. I *Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken* er det satt som mål at omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 6000 dekar per år. Kun 3 % av Norges landareal består av jordbruksarealer. Produktive arealer for matproduksjon er dermed en svært begrenset ressurs i Norge.

Det overordnede formålet med bestemmelsen er å styrke by- og tettstedsutviklingen. Statens landbruksutvikling mener dette er et riktig utgangspunkt for å gjøre arealbruken mer effektiv og bærekraftig. Samtidig er sikring av jordressursene en forutsetning for en bærekraftig arealutvikling, og en oppgave og hensyn i planlegging etter plan- og bygningsloven (jf. pbl § 3-1. b). Det finnes flere eksempler på at særlig nyere, arealkrevende handelsvirksomheter har blitt etablert på jordbruksarealer. Selv om forslaget til formålsparagraf sier at etablering på dyrka mark bør unngås, mener vi at dette hensynet bør styrkes og i større grad sidestilles med klimagassutslipp. Siste setning i formålsparagrafen kan for eksempel endres til ”... oppnå mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling, samt begrense klimagassutslipp og nedbygging av dyrka mark”.

En restriktiv politikk mot omdisponering av større, sammenhengende jordbruksarealer kan i mange tilfeller bidra til å styrke eksisterende by- og tettstedssentre ved at arealbruken konsentreres og byspredning unngås. På denne måten kan ivaretagelse av jordbruksareal bidra til å oppnå den overordnede målsetningen med den statlige planbestemmelsen.

Statens landbruksforvaltning er positiv til nye bestemmelser som tar sikte på å styrke eksisterende by- og tettstedssentre, under forutsetning av at dette bidrar til å konsentrere

arealbruken, utnytte fortettingspotensialet i byer og tettsteder, og forhindre byspredning. Vi støtter derfor at det som hovedregel ikke kan etableres nye handelsvirksomheter over 3000 m² utenfor by- og tettstedssentrum med mindre dette har fylkesmannens samtykke, jf. § 3, 1 .ledd.

I henhold til forslaget skal forbudet skal ikke gjelde virksomheter som i hovedsak driver salg av biler, båter, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer og lignende, dersom disse lokaliseres i tilknytning til sentrum, eller innenfor etablerte områder for handel som ikke ligger i tilknytning til sentrum.

Med ”*tilknytning til sentrum*” menes områder som ligger inntil det definerte sentrum, jf. kommentarer til utkastets § 3. Mange byer og tettsteder i Norge er omkranset av dyrka mark, og i mange tilfeller er nettopp denne dyrkamarka det beste og mest produktive jordbruksarealet i landet. Statens landbruksforvaltning mener på denne bakgrunn at det må legges inn en bestemmelse om at etablering på dyrka mark skal unngås.

Vi ser det som positivt at handelsvirksomheter med såkalt plasskrevende varesortiment kan etableres innenfor eksisterende områder for handel som ikke ligger i tilknytning til et definert sentrum, siden dette trolig vil være med på å dempe presset på å ta i bruk områder med dyrka mark inntil sentrumsavgrensningene. Vi forutsetter da at ”innenfor” betyr at nyetableringer ikke skal kunne føre til arealmessig utvidelse av handelsområdet ut i eventuelle jordbruksområder. I kommentardelen til utkastet § 3 står det at utvidelse kun bør tillates dersom det ikke foreligger arealkonflikter. Etter vår mening bør Miljøverndepartementet vurdere å ta denne setningen inn i selve bestemmelsen, idet dette vil klargjøre bestemmelsen ytterligere.

Statens landbruksforvaltning har for øvrig ingen merknader til høringsforslaget.

Med hilsen
for Statens landbruksforvaltning

Aud-Ingrid Krefthing
seksjonssjef

Jan Terje Strømsæther
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Miljøverndepartementet